

Ольга Жданюк: «Українці ніде не пропадуть, навіть у Сибіру ми виживали завдяки нашій працьовитості»

Щороку, у третю неділю травня, Україна відзначає День пам'яті жертв політичних репресій. Великий терор – масштабна кампанія масових репресій громадян, що була розгорнута з ініціативи керівництва СРСР й особисто

Йосипа Сталіна для ліквідації реальних і потенційних політичних опонентів, залякування населення, зміни національної та соціальної структури суспільства. Наслідками комуністичного терору в Україні стало знищення політичної, мистецької та наукової еліти, деформація суспільних зв'язків, руйнування традиційних ціннісних орієнтацій, поширення суспільної депресії й денаціоналізація.

Тисячі зламаних життів, розлука з рідними, розстріли — такими є наслідки суворих вироків сталінського режиму. Усі труднощі політичних репресій у юному віці пережила і костопільчанка Ольга Жданюк, яка напередодні цієї дати вирішила поділитися своїми спогадами з читачами районного часопису

- Я родом з села Рідків Радивилівського району. Мені було одинадцять років, як батьків, тата Павла, маму Тодору, і двох

Пригадую, як у страшенний сорокаградусний мороз їхали в потязі з відкритими вагонами, а мами на руках тримали легко

шучим, тому його обрали старшим. Працювати в лісі чи на заводі він не міг, бо з війни повернувся калікою. Тому я з три-

Начальник дитячої колонії все допитувався в тата, за що його вислали, адже він пройшов війну та повернувся калі-

репресували, заславши до Сибіру. Щоправда, ми заможними не були, жили в старій хатині. Пам'ятаю, як сьогодні, ввечері пізньої осені до хати зайшли

багато людей тоді отримали сильне обмороження.

З того часу, як опинилися в потязі, ми всі: і дорослі, і діти стали бандерівцями. І потім не

надцяти років почала працювати на цегельному заводі за мізерну зарплатню. Якби не татова швейна машина, то ми всі вмерли б, — **зі сльозами на очах пригадує Ольга Паєліна.** - Ми мали що їсти лише тому, що він обшивав військових дитячої колонії, яка знаходилася неподалік. Ми навіть бачили декількох німців, котрі потрапили ще під час війни в полон.

В Сибіру дуже холодно, та в травні гори вкривалися едельвейсами... краса неймовірна, але вона тривала недовго. Через місяць квіти перецвітали, лишалися чорні похмурі гори. Літо там коротке і спекотне, дуже багато комарів, мошки і кліщів. Місцеві жили в землянках і, попри наші уявлення про нечупар, тримали все в чистоті. Ми в них купували продукти. Згодом трохи розжилися, отримали квартиру і взяли невелику ділянку землі. Яка

на що батько завжди відповідав: «За правду...». Одного разу той чоловік їхав до Красноярська і запропонував, щоб тато написав, в яких боях брав участь під час війни. І тоді ми дізналися, що трапилося. Його підбрали на полі бою без ознак життя і з госпіталю відразу відвезли до трупарні. Того дня бойові командири оглядали поранених, один випадково зайшов не до тієї частини, і медсестра попередила, що там немає живих. В цю мить батько підняв голову. Його відразу на руках перенесли на ліжку і оглянули. Виявилося, що в нього, окрім контузії, двостороннє запалення легень. Не минуло й місяця після тієї поїздки, як прийшов лист, в якому йшлося про те, що нас звільняють із заслання, повертають все майно і покарають чиновників, які винні в тому, що сім'ю репресували.

Ольга Жданюк

шу доньку. Через деякий час ми з чоловіком Власом теж повернулися на Україну у його рідне село Золотолин. Спочатку жили в родичів і працювали в колгоспі. Було сутужно, бо за те, що ми ціле літо працювали в полі, отримали лише два мішки жита. З великими труднощами прописалися в Костополі, отримавши ділянку, почали будуватися. Скрутні були часи, та ми були молоді і все здолали. Я влаштувалася швачкою в ательє, а чоловік працював начальником цеху в домобудівному комбінаті. Мама розказувала, що по поверненні всі сусіди приходили вибачатися за те, що підписали доноси. Отаке було складне життя в той час на Україні, нікому не можна було довіряти.

Той час вже минув... У всіх нас було важке життя, а зараз я радію тому, що маю. Виховала трьох доньок, тішуся п'ятьма онуками і шістьма правнуками — це мій найбільший скарб.

Жорстока сталінська машина перемолола життя тисячам українців, білорусів, естонців, литовців і навіть росіян. Історія кожної людини — вражаюча. Політичні в'язні та репресовані, їхні діти пройшли через жахіття сибірських таборів, через зрадництво, брехню, лицемірство, поневір'яння, але зберегли свою гідність. Про це треба задувати і розказувати, щоб не повторити знову такі ж помилки.

Розмовляла Ганна БУДЬКО

Ольга та Влас Жданюки з онуком

військові і промовили:

- Белік, прийшов наказ везти тебе з сім'єю до Східних областей СРСР.

- За що? — **запитає тато.**

Відповіді не було. Всі знали, що сперечатися не можна, бо вб'ють. Єдине, що тато попросив, щоб дозволили взяти швейну машину, адже до війни він був вмільм кравцем. Зібрали все найцінніше, і невдовзі за нами приїхала вантажна машина. З села було мало людей. Всіх доправили до Клеваня, і певний час ми жили там у в'язниці. Умови були важкі, та найгіршим було очікування. Через деякий час всіх посадили у потяг, і два тижні товарняками везли до Красноярського краю. Перед відправленням на станції видали сухий пайок, який змушені були економити, щоб по дорозі не померти з голоду.

раз чули від окремих людей у потязі: «Везут бандеровцев», а, прибувши, чули на свою адресу: «Привезли бандеровцев, они наших там у себя убивали». І коли повернулись (ті, котрим пощастило повернутися), також чули: «Бандеровці вернулись. Не выдохли все». Щоправда, пересічні люди різних національностей (переважно нам доводилося зустрічатися з росіянами) не були засліплені цією комуністичною облудою і ставилися до нас добре.

Внаслідок двотижневої поїздки в непровітрюваних вагонах у виснажених людей при виході паморочилися голови, деякі втрачали свідомість. Залишивши тих, що не могли йти, решту людей колоною під конвоем повели до лазні, після чого розподілили по триповерхових бараках. Тато був говірким і рі-

Будівництво храму Петра і Павла, м.Костопіль

там росла картопля! Як кулаки! Українці ніде не пропадуть, навіть в Сибіру ми виживали завдяки нашій працьовитості.

Батьки повернулися додому до рідного села, а я ще залишилася, адже у свої шістьнадцять вийшла заміж і народила пер-